

BAKİ UNİVERSİTETİNİN
XƏBƏRLƏRİ

ВЕСТНИК
БАКИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

NEWS
OF BAKU UNIVERSITY

SOSIAL-SİYASİ
elmlər seriyası

серия
СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ НАУК

series of
SOCIAL-POLITICAL SCIENCES

№ 2, 2024

Bakı – 2024

Baş redaksiya heyəti:

Babayev E.S. (baş redaktor), **Kazımzadə A.H.** (baş redaktorun müavini), **Əliyeva İ.N.**, **Məmmədov Y.Ə.**, **Əliyev İ.Ə.**, **Paşayeva N.A.**, **Rəcəbov M.R.** (məsul katib).

Seriyanın redaksiya heyəti:

Məlikova M.F. (redaktor), **Vahidov F.Q.** (redaktorun müavini), **Hacıyev Z.C.** (məsul katib), **Abbasbəyli A.N.**, **Əhmədov Ə.C.**, **Əliyev B.H.**, **Əlizadə H.Ə.**, **İsmayılov R.R.**, **Məhərrəmov A.M.**, **Qasımov A.M.**, **Məmmədov R.F.**, **Rüstəmov İ.Ə.**, **Əliyev Ə.İ.**, **Həsənalıyev Z.M.**, **Əliyeva K.R.**

PEDAQOGİKA**UOT 378****FRANSADA ALİ KİTABXANAÇILIQ TƏHSİLİNİN
İNKİŞAF XÜSUSİYYƏTLƏRİ**

N.Z.HÜSEYNOVA
Bakı Dövlət Universiteti
nubar.huseynova@mail.ru

Kitabxanaçılıq fakültələrində aparılan tədris proqramları günümüzün şərtlərinə görə dəyişərək inkişaf etməkdədir. Məqalədə Fransada ali kitabxanaçılıq təhsilinin inkişaf perspektivləri geniş şəkildə tədqiq olunmuş, kitabxanaçılıq fakültələrinin tədris proqramları araşdırılmış, bu fakültələrin gələcəkdəki hədəfləri müzakirə olunmuşdur.

Açar sözlər: Kitabxanaçılıq təhsili, kitabxanaçılıq kursları, ixtisas, dərslər

Avropada iqtisadi və təhsil səviyyəsinə görə fərqlənən dövlətlərdən biri olan Fransada XIX əsrdə ənənəvi kitabxanaçılıq təhsili formalaşmağa başlamış, artıq 1990-cı illərin sonlarında akademik ixtisas olaraq informasiya təhsilinin tərkib hissəsi kimi inkişaf etmişdir. Digər Avropa ölkələrindən fərqli olaraq II Dünya müharibəsindən sonra qısa müddətdə formalaşan Fransa ali kitabxanaçılıq təhsili 1974-cü ildən “İnformatika və kommunikasiya” adlandırılması ilə daha da inkişaf etmişdir.

Fransada Kitabxanaçılıq və informasiya elminin əsası Pol Otle və Anri Lafonte tərəfindən qoyulmuşdur. İlk ali kitabxanaçılıq təhsili 1923-cü ildə yaradılan “Paris Kitabxanaçılıq Məktəbi”ndə qoyulsa da, məktəb uzunömürlü olmamış, 1929-cu ilə qədər fəaliyyət göstərə bilmişdir. Daha sonra 1963-cü ildə Milli kitabxanaçılıq məktəbi – ENSB (*Ecole nationale supérieure des bibliothèques*) yaradılmış, 1992-ci ildə adı dəyişdirilərək “Kitabxanaçılıq və İnformasiya” – ENSSİB (*École nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques*) olaraq fəaliyyətini davam etdirmişdir [1, s.1].

Bəhs etdiyimiz dövrdə kitabxana-informasiya fəaliyyətində əldə edilən nəliyyətlər kitabxanaçılıq təhsilinin inkişafının nəticəsi olmuşdur. Bu dövrdə kitabxanaçılıq təhsili verən elmi müəssisələrin sayı dinamik olaraq artmış,

təhsildə kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri həyata keçirilmişdir. 1979-cu ildə kitabxanaçılıq təhsili verən digər bir müəssisə olan “Milli irsin mühafizəsi və arxiv” – ENC (*Ecole nationale des chartes*) məktəbinin yaradılması ölkənin kitabxanaçılıq-informasiya elminin və təhsilinin inkişafını sürətləndirən addımlardan biri olmuşdur.

Hazırda Fransada ali kitabxana-informasiya təhsil sistemi digər Avropa ölkələrindən fərqli olaraq qısamüddətli və uzunmüddətli olaraq iki yerə bölünür. Qısamüddətli təhsil 2 il olmaqla müəyyən ixtisas təlimlərini özündə birləşdirir və orta səviyyəli mütəxəssis olmaq imkanı verir. Uzunmüddətli təhsil isə 4-5 illik tam kurs şəklində aparılır və tələbələrə gələcəkdə yüksək vəzifələri tutmaq və doktorantura dərəcəsinə almaq üçün geniş şərait yaradır [3, s.3].

Fransada kitabxana-informasiya mütəxəssisləri üçün kolleci bitirdikdən sonra ali təhsil almaq iki yolla mümkündür: 1) Ali texnologiya təhsili olan – DUT diplomunu almaq üçün ixtisasın təlim kursu, 2) Ali elmi-texniki təhsil haqqında diplom olan – DEUST alınması üçün aparılan təlim kursu. Hər iki kursda təhsil nəzəri və təcrübi şəkildə həyata keçirilir.

DUT diplomunu almaq üçün keçirilən ikiillik ixtisas təlimlərində tələbələr texnologiya təhsilini ümumi şəkildə mənimsəyirlər. DUT diplomunun alınması üçün tədris proqramında 1620, DEUST diplomunda isə yalnız 1200 mühazirə saati nəzərdə tutulmuşdur. Bu kursları bitirənlər həmçinin qısa müddətdə işə düzəlmək imkanı da əldə edirlər.

Informasiya və texnologiya sahəsində DUT almaq üçün 4 ixtisas üzrə bilik verilməkdədir;

- Müəssisəni idarəetmə;
- Müəssisələrin sənədləşdirilməsi;
- Kitabşünaslıq;
- Reklam.

İkiillik kurslardan başqa burada tələbələrin hazırlığı üçün birillik “Xüsusi il” adlanan təlim kursları da mövcuddur.

“Müəssisələrin sənədləşdirilməsi” ixtisası Fransada 14 texnologiya institutunda tədris olunur və tədris olunan fənlər 5 tədris blokunda öz əksini tapmışdır:

1) Ümumi mədəniyyət – burada “Müasir müəssisənin idarə edilməsi üçün iqtisadiyyat”, “Hüquq”, “İctimai elmlər”, “Müasir tarix” və “Geosiyasət” kimi fənlərin öyrənilməsi nəzərdə tutulur;

2) Nitq mədəniyyəti və kommunikasiya – xarici dillər, yazı və şifahi fikrin öyrənilməsi üçün nəzərdə tutulan tədqiqat kursu;

3) İşin peşəkar metodları – elmi axtarış, emal və informasiyanın yayılması, ehtiyacların analizi, sistemlər və internet kimi tədris fənlər;

4) Sənədli informatika – bu blok məlumat bazalarının yaradılması, proqram təminatı kimi fənləri özündə birləşdirir;

5) Yeni texnologiyalar – təşkilati və informasiyalaşdırılmış kompüter və telekommunikasiya texnologiyaları, stolüstü nəşriyyat sistemi.

Tədris kursu ünsiyyət saxlamaq bacarığı, peşəkar metodlara yiyələnmək və layihələrin yaradılması və inkişafı kimi bacarıqlara yönəldilmişdir. Tədrisin birinci ilində fənlər fakültativ və məcburi olaraq iki yerə bölünür və 2 həftədən 4 həftəyə qədər olan bir müddətdə təcrübə keçmək nəzərdə tutulur. İkinci kursda isə təcrübə keçmək məcburi olmaqla yanaşı, eyni zamanda minimum 10 həftə davam edən diplom işinin yazılması da tədris planında öz əksini tapmışdır.

Fransada texnologiya institutlara daxilolma prosesi uzun olmasına baxmayaraq çox da çətin deyil, məsələn, tədris olunduğu illərdən başlayaraq ilk 5 il ərzində kitabxana-informasiya təhsili üzrə Parisdə 28 yerə 150-200-ə qədər sənəd qəbulu aparılmışdırsa, 1999-cu il statistikasına əsasən isə Turdada 56 yerə 350 sənəd qəbul edilmişdir. Göstərilən bu statistikaya əsasən, kitabxana-informasiya ixtisasına artan tələbi aydın şəkildə görə bilirik [5, s.5].

Tədris olunan “Kitabşünaslıq” ixtisası isə kitabxanalar, nəşriyyat və kitab mağazaları üçün kadr hazırlığını həyata keçirir. Təlim aşağıdakı istiqamətdə tədris proqramları əsasında həyata keçirilir:

1) Ünsiyyət saxlamaq bacarığı (müasir xarici dilləri və nətiqlik məharətini öyrədir);

2) Xarici amillərin idarəedilməsi (mədəni, inzibati, iqtisadi, hüquqi və texnoloji amilləri öyrədir);

3) Peşəkar metodlara yiyələnmək;

4) Layihələrin yaradılması.

Tədris proqramında, həmçinin tələbələrin təcrübə keçmələri də planlaşdırılmışdır.

“Kitabşünaslıq” ixtisası üzrə ali məktəbə daxilolma prinsipləri “Müəssisələrin sənədləşdirilməsi” ixtisası ilə oxşardır. Texnologiya institutları namizədlərdən kitablara sevgidən başqa eyni zamanda geniş dünyagörüşünə, üstün təşkilati və ünsiyyət qabiliyyətlərinə malik olmalarını da tələb edirlər. Buranı bitirən məzunlar elmi mərkəzlər, kitab mağazaları və ya nəşriyyatlarda çalışmaq imkanına malik olurlar.

DEUST diplomun alınması üçün ixtisasın təlim kursunun xüsusiyyətləri isə bir az fərqlidir. Bu kurs iki il ərzində gələcək mütəxəssislərin təhsil alması üçün nəzərdə tutulur. Lakin təhsilin təşkili bəzi fərqli xüsusiyyətə malikdir. Tələbə əvvəlcədən “Ümumi ali təhsil” – DEUG – diplomu almaq üçün “Təbiiqetmə” adlanan hər hansı bir təlim kursuna yazılmalıdır (məsələn, ictimai, humanitar və ya xarici dillər üzrə).

Fransada kitabxana-informasiya elmləri sahəsində DEUST diplomu 4 ixtisas üzrə verilir:

- Kargüzar-kitabxanaçı;
- Elmi-texniki informasiya və sənədləşmə;
- Mədəniyyət sahəsinə aid ixtisaslar;
- Kitabşünaslıq və sənədsünaslıq sahəsində olan ixtisaslar;

“Kargüzar-kitabxanaçı” ixtisası yerli ehtiyaclara və fasiləsiz təhsil prosesində mütəxəssislərin ixtisasının artırılmasına cavab vermək məqsədilə yaradılmışdı. Başlanğıcda bu ixtisas 2002-ci ildə Amyen şəhərində Pikardiya Universiteti tərəfindən mütəxəssislərin ibtidai təhsili üçün təklif edilmiş və 2002-2003-cü tədris ilində isə 30 namizəd bu ixtisas üzrə sənəd qəbulunda iştirak etmişdir. Tələbələr üçün hazırlanan tədris proqramına 750 saatdan ibarət olan 7 fənn bloku daxil edilmişdir.

- 1) Natiqlik məharəti və kommunikasiya;
- 2) Kitabxanaşünaslıq;
- 3) Kitabşünaslıq və biblioqrafiya;
- 4) İnformatika;
- 5) Texniki sənədləşmə;
- 6) Yeni informasiya texnologiyaları;
- 7) İnformasiya təşkilinin problemləri.

Hər blok ilin sonunda imtahanla yekunlaşır. Kursu bitirən məzunlar isə dövlət və özəl sektorlarda, eləcə də bələdiyyə idarələrində direktor və digər müxtəlif vəzifələrə təyin olunurlar.

Lil Katolik Universitetində tədris olunan və kitabxana və informasiya təhsili sahəsində genişmiqyaslı ixtisaslardan biri olan “Elmi-texniki informasiya və sənədsünaslıq” ixtisasına sənəd verən namizədlər şifahi danışıq və yazılı testlərdən keçdikdən sonra qəbul olunur. Birinci kursda tələbələrə öz seçimlərinə əsasən, 52 saatı mühazirə olmaqla 200 saat dərs tədris olunmaqdadır [4].

Mədəniyyət sahəsinə aid olan ixtisasların tədrisi isə Limoj Universitetində həyata keçirilirdi. Burada tələbələrə öz seçimlərinə əsasən, “Hüquq”, “İqtisadiyyat”, “İqtisadi və sosial menecment”, “Klassik və müasir filologiya”, “Xarici dillər və xarici sivilizasiyalar”, “Tarix və coğrafiya” kimi fənlər tədris edilir.

İkinci kursda isə 3 fənn blokundan ibarət tədris proqramı mövcuddur:

1. Media kitabxanası:
2. Mədəni turizm:
3. Mədəniyyət işlərinin idarə olunması.

Tədris proqramında eyni zamanda “Kitabşünaslıq”, “İndeksləşdirmə”, “Kataloqlaşdırma”, “Rəqəmsal sənəd axtarışı” kimi fənn blokları da öz əksini tapmışdır.

“Kitabşünaslıq və sənədşünaslıq” ixtisası Reyn-Vaal Tətbiqi Elmlər Universitetində təşkil olunmuş və 2 fənn blokundan ibarətdir:

1. Gənclər üçün ədəbiyyat:

2. Kitabxanalar üçün musiqi və audio materiallar.

Bu ixtisasda təhsil alan tələbələr 6 istiqamət üzrə diplom almaq imkanına malikdirlər: “Müasir filologiya”, “Tarix”, “İncəsənət tarixi”, “Musiqi”, “Mədəniyyət”, “Teatr mədəniyyəti”. Burada, həmçinin “İnformasiya vasitələri”, “Kitabxanaşünaslıq”, “Ritorika”, “Xarici dil” kimi digər fənlər də tədris olunmaqdadır. Qısamüddətli təhsil zamanı tələbələr öz istəklərinə görə aşağıdakı fənləri də seçmək imkanına malikdirlər:

- Müəssisələrin sənədləşdirilməsi;
- Kitabşünaslıq;
- Sənədli kino istehsalçısı - kitabxanaçı;
- Elmi-texniki informasiya və sənədləşmə;
- Mədəniyyət sahəsinə aid ixtisaslar;
- Kitabşünaslıq və sənədləşmə sahəsində ixtisaslar.

Fransanın ixtisaslaşdırılmış institutları Sənədləşmə və Kitabxanaşünaslıq sahəsində aşağıdakı ixtisasları tədris edirlər:

- Kitabşünaslıq;
- Elmi-texniki sənədləşmə və informasiya;
- İnformasiya və kommunikasiya;
- Mədəni və milli miras;
- Multimedia və informasiya texnologiyaları.

“Kitabşünaslıq” ixtisası üzrə Qrenobl və Paris Universitetlərində də kadr hazırlanmaqdadır. Qrenobl Universitetində eyni zamanda xüsusi fənlər – “İngilis dili”, “Kitabxanaşünaslıq şəbəkəsi”, “Elektron sənədlər” və ümumi fənlər – “Nəşriyyat işi”, “Kataloqlaşdırma”, “Oxucuların qəbulu və idarə edilməsi” kimi fənlər tədris olunmaqdadır. Tələbələr, həmçinin “Uşaqlar və gənclər üçün ədəbiyyat” və “Kitabxana işi”, “Musiqi”, “Sənədləşmə”, “Elmi, texniki və iqtisadi informasiya” kimi fənləri seçmək hüququna malikdirlər.

Paris Universitetində bu ixtisas üzrə 3 ixtisaslaşma mümkündür: “Kitab”, “Nəşriyyat” və “Kitabxana işi”. 2002-ci ildə bu ixtisas üzrə bakalavr dərəcəsi almaq üçün 56, magistr dərəcəsi almaq üçün isə 40 tələbə qəbul olunmuşdur.

Lion Universitetində tədris olunan “Elmi-texniki sənədləşmə və informasiya” ixtisası sənayə sektoru üçün kitabxanaçı mütəxəssislər hazırlayır. Bu təhsil müəssisəsi yalnız ilk nəzəri təhsilə malik olan namizədləri qəbul edir. İxtisasa 2002-ci tədris ilində bakalavriat üzrə 30 tələbə və magistratura üzrə 20 tələbə qəbul olunmuşdur. Burada “Kitabxanaları idarəetmə və kataloqlaşdırma”, “İnformatika”, “Peşəkar strukturların biliyi”, “Xarici dil”, “Şifahi və yazı ritorikası” kimi fənlər tədris olunur. Bakalavr dərəcəsinə “Sənəd-

ləşmə”, “Texniki vasitələrin quraşdırılması”, “Sənədli şəbəkələr”, “Normalar və sertifikatlar”, “Xarici dil” kimi fənlər də mövcuddur.

Magistr dərəcəsi almaq üçün “Elmi əlaqə vasitələri”, “Sintetik yazının texnikası”, “Məlumat bazalarını idarəetmə”, “Müəssisədə informasiyanın dövriyyəsi”, “Elmi mədəniyyət” kimi fənlər tədris planında öz əksini tapır. Eyni zamanda hər kursda bir aydan beş aya qədər təcrübə keçmək məcburi hesab olunur.

“İnformasiya və kommunikasiya” ixtisası 1999-cu ildə Lion Universitetində yalnız bakalavr dərəcəsi almaq məqsədilə yaradılmışdır. 2000-ci tədris ilində 1-ci kursa qəbul aparılmış, həmin ildə 45 namizəddən 20-si bu ixtisasa qəbul ola bilmişdir. Universitet daha sonra tələbələrə təhsillərini davam etdirmək imkanı vermək məqsədilə magistr dərəcəsi üzrə tədris proqramı da hazırlamışdır.

Hazırda universitetdə təhsil 2 mərhələdə həyata keçirilir:

1. Ümumi ali təhsil;
2. Bakalavr təhsili.

Digər bir ixtisas olan “Mühəndislik sənədi” ixtisası ilk dəfə 1995-ci ildə Tuluza Universitetinin “Arxivşünaslıq və mediaşünaslıq” şöbəsində açılmışdır. İlk müəhazirə isə Montoban şəhərində keçirilmişdir. Burada bakalavr təhsili alan tələbələr öz seçimləri əsasında “Arxiv və inzibati sənədləşmə”, “Kitabxana fotofondunun idarə edilməsi”, “Milli fondlar”, “Musiqi fondları” kimi fənləri seçmək imkanına malikdirlər. Üç il ərzində iki xarici dil bilmək məcburi hesab olunur [2].

“Mədəni və milli miras” ixtisası Reyms şəhərindəki Trua Texnologiya Universitetində tədris olunur. Bakalavr təhsili alan tələbələr “Ritorika və kommunikasiya”, “Mədəniyyət tarixi” və “Milli irsin açılışı” kimi fənləri mənimsəyirlər. Daha sonra isə ardıcıl olaraq “Elmi metodlar və qəbullar”, “Kitabxanaların tarixi”, “Peşəkar layihələrə hazırlıq” və “Metodologiya” kimi fənlərə yiyələnirlər. 2002-ci tədris ilinin əvvəlində tələbələrin təhsillərini davam etdirmək məqsədilə magistratura səviyyəsində də təhsil verilməyə başlandı.

Hər il ümumi ali təhsil diplomu almaq üçün 3, bakalavr və magistr təhsili üçün isə 6 həftəlik təcrübə keçmək məcburi idi. İxtisası uğurla bitirən məzunlar mütəxəssis kitabxanaçı, mədəniyyət və elm mərkəzlərinin direktoru vəzifələrini icra etməklə yanaşı, eyni zamanda dövlət və özəl sektorlarda asanlıqla iş tapmaq imkanına malik ola bilirlər.

2001-ci ildə yaradılan “Multimedia və informasiya texnologiyası” ixtisası 2 istiqamətdə fəaliyyətini davam etdirirdi:

- Multimedia məhsulları və xidməti;
- İnformasiya sistemi.

İlk ixtisaslaşma təlimi Monpelye şəhərində, ikincisi isə Bezansonda keçirilmişdir. Məzunlar baş redaktor, internet şəbəkələrində mütəxəssis, arxiv və multimedia mərkəzlərində idarəçi kimi fəaliyyət göstərmək imkanına malikdirlər. Tələbələr bu ixtisasa daxil olmaq üçün hər hansı bir humanitar universitet və institutu bitirməli, yaxud da elm və texnika, filologiya və xarici dillər, iqtisadiyyat və idarəçilik sahəsi ilə əlaqəli bir şəxs olmaq məcburiyyətindədirlər.

“Kommunikasiya”, “İnformatika”, “Multimedia”, “İdarəetmə və planlaşdırma”, “Müəssisənin xarici və daxili mühiti”, “Xarici dillər və xarici sivilizasiyalar” kimi fənlər tədris olunmaqla yanaşı, birinci kursda qısa aylıq şəkildə, ikinci kursda isə 6 aylıq təcrübə keçirilirdi.

“Bioloji informasiyanın qəbulu və emalı” ixtisası isə Kayenna şəhərində yerləşən universitetdə tədris olunur. İxtisasın məqsədi tələbələrə biologiya-farmakologiya və informasiyanın emalı sahəsində iqiqat səlahiyyət verməkdən ibarətdir.

Burada 8 fənn tədris olunmaqdadır: “Hüceyrə və molekulyar biologiya”, “Struktur və metabolizm biokimyası”, “Ümumi fiziologiya”, “Bioüzvü kimya”, “Enzimologiya”, “Riyaziyyat”, “Fizika və biofizika”, “Statistika”.

İki il ərzində tələbələr beş modul üzrə hazırlıq keçir:

1. Biokimya, hüceyrə biologiyası, farmakologiya, hüceyrə toksikologiyası, əczaçılıq;

2. İnformatika və biofizika;

3. Bioriyaziyyat və biostatistika;

4. Şəkillərin emalı;

5. Əsəb sistemi haqqında elm.

Təhsil müddətində 200 saat ingilis dilində mühazirə tədris olunmaqla yanaşı, 5 ya da 6 aylıq təcrübə də keçirilməsi məcburi hesab olunur.

Yuxarı Alzas Universitetində isə “Elmi tərcümə və sənədləşmə” ixtisası tədris olunmaqdadır. Tədris prosesi ingilis-alman, ya da ingilis-İspan dillərində aparılır və texniki fənlər üstünlük təşkil edir (riyaziyyat, fizika, kimya, informatika, biologiya).

Göründüyü kimi, Fransada kitabxana-informasiya təhsili istər yaranma prosesi, istərsə də inkişaf xüsusiyyətlərinə görə digər dünya ölkələrindən əsaslı şəkildə fərqlənməkdədir.

ƏDƏBİYYAT

1. Larsen, J. A survey of Library & Information Science schools in Europe // European Curriculum Reflections on Library and Information Science Education, – Copenhagen: Royal School of Library and Information Science, – 2005, – p. 232-242.
2. Borrego, A. LIS education in Europe // III International Seminar on LIS Education and Research, – 2015.

3. Fayet-Scribe, S. Histoire de la documentation en France: culture, science et technologie de l'information (1895-1937) / S.Fayet-Scribe. – Paris: CNRS editions, – 2000.
4. Larsen, J. A survey of Library & Information Science schools in Europe // European Curriculum Reflections on Library and Information Science Education, – Copenhagen: Royal School of Library and Information Science, – 2005, – p. 232-242.
5. İbekwe-SanJuan, F. Information science in France. Emergence, Evolution and Perspectives. In // Library and Information Science Trends in Europe. Emerald Library and Information science book series, – 2011, – p. 1-17.

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ВЫСШЕГО БИБЛИОТЕЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ВО ФРАНЦИИ

Н.З.ГУСЕЙНОВА

РЕЗЮМЕ

Образовательные программы, проводимые на библиотечных факультетах, меняются и развиваются в соответствии с современными условиями. В статье широко рассмотрены перспективы развития высшего библиотечного образования во Франции, исследована учебная программа библиотечных факультетов, а также будущие цели этих факультетов.

Ключевые слова: библиотечное образование, библиотечные курсы, специализация, уроки

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF HIGHER LIBRARIANSHIP EDUCATION IN FRANCE

N.Z.HUSEYNOVA

SUMMARY

Educational programs conducted in library faculties are changing and developing according to today's conditions. In the article, the prospects for the development of higher librarianship education in France were widely studied, the curriculum of the librarianship faculties was investigated, and the future goals of these faculties were discussed.

Keywords: Librarianship education, librarianship courses, speciality, lessons

MÜNDƏRİCAT

HÜQUQ

Səmədova Ş.T.

Azərbaycan Respublikasının cinayət məəcəlləsində preyardisiya:
olmaq və ya olmamaq?5

Nəbiyev E.Q.

Qədim Azərbaycanda, eləcə də digər qədim Şərq ölkələrində siyasi axtarış,
kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin növləri kimi..... 19

Mehdiyev N.H., Qıbləliyeva A.E.

Gender bərabərliyi kontekstində ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsinin
bəzi hüquqi aspektləri45

Qələndərli S.H.

İnsan alveri cinayəti ilə mübarizənin əsas hüquqi aspektləri57

Qədimov V.A.

Hərəkətsizliklə törədilən cinayətlərin sistemində hərbi xidmət əleyhinə
olan cinayətlərin tövsifi xüsusiyyətləri 76

Səlimova L.K.

1915-ci ildə Türkiyədə baş verdiyi iddia edilən “erməni soyqırımı”nın
tanınması problemləri93

Nağıyeva A.C.

Azlaşlılara və yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərə qarşı törədilmiş seksual
xarakterli cinayətlərin problemləri 103

Həsənli N.M.

Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyinə
görə işçinin işgötürənə vurduğu ziyanın ödənilməsi qaydasının hüquqi
tənzimlənməsi..... 111

POLİTOLOGİYA

Abbasova G.Ə.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xarici siyasətində geosiyasi amil..... 121

Əsgərova Z.Q.

Qabaqcıl ölkələrdə və Azərbaycanda dövlət qulluğunun inkişaf tarixi 129

PEDAQOGİKA

Hüseynova N.Z.

Fransada ali kitabxanaçılıq təhsilinin inkişaf xüsusiyyətləri..... 142

İQTİSADİYYAT

Şabiyeva (Cavanşirova) Z.Y.

Azərbaycan nümunəsində karbon emissiyalarının (CO₂) sağlamlığa bəzi təsirləri haqqında..... 150

СОДЕРЖАНИЕ

ПРАВО

Самедова Ш.Т.
Преюдиция в УК Азербайджанской Республики: быть или не быть?5

Набиев Э.К.
Политический розыск, разведка и контрразведка как виды оперативно-розыскной деятельности в древнем Азербайджане, а также в странах древнего Востока..... 19

Мехтиев Н.Г., Киблалиева А.Э.
Некоторые правовые аспекты обеспечения экологической безопасности в контексте гендерного равенства45

Каландарли С.Г.
Основные правовые аспекты борьбы с преступлениями в сфере торговли людьми57

Гадимов В.А.
Особенности квалификации преступлений против военной службы в системе преступлений бездействия 76

Салимова Л.К.
Проблемы признания предполагаемого «геноцида армян», произошедшего в Турции в 1915 году 93

Нагиева А.Дж.
Проблемы сексуальных преступлений, совершаемых против малолетних и несовершеннолетних детей и несовершеннолетних 103

Гасанли Н.М.
Правовое регулирование порядка возмещения вреда, причиненного работником работодателю в соответствии с законодательством Азербайджанской Республики и Российской Федерации 111

ПОЛИТОЛОГИЯ

Аббасова Г.А.
Геополитический фактор во внешней политике Азербайджанской Демократической Республики 121

Асгарова З.К.
История развития государственной службы в ведущих странах и Азербайджане (обеспечение прав и свобод граждан) 129

ПЕДАГОГИКА

Гусейнова Н.З.

Особенности развития высшего библиотечного образования

во Франции 142

ЭКОНОМИКА

Шабиева З.Я. (Джаванширова)

О некоторых последствиях выбросов углекислого газа (CO₂)

на здоровье на примере Азербайджана 150

CONTENTS

LAW

Samadova Sh.T.

Prejudice in criminal code of Republic of Azerbaijan: to be or not to be?5

Nabiyev E.Q.

As types of political search, intelligence, and intelligence operational-search activities in ancient Azerbaijan, as well as in other ancient Eastern countries..... 19

Mekhdiyev N.H., Qiblaliyeva A.E.

Some legal aspects of ensuring environmental security in the context of gender equality45

Kalandarli S.G.

The main legal aspects of combating crimes in the field of human trafficking.....57

Gadimov V.A.

Characteristics of qualification of crimes against military service in the system of crimes of omission..... 76

Salimova L.K.

The problems of recognition of the alleged "armenian genocide" that took place in Turkey in 1915.....93

Nagiyeva A.J.

Problems of sexual crimes committed against young and minor children..... 103

Hasanli N.M.

Legal regulation of the procedure for compensation of harm caused by an employee to an employer in accordance with the legislation of the Republic of Azerbaijan and the Russian Federation 111

POLITOLOGY

Abbasova G.A.

Geopolitical factor in the foreign policy of the Azerbaijan Democratic Republic..... 121

Asgarova Z.Q.

History of civil service development in leading countries and Azerbaijan (providing citizens' rights and freedoms)..... 129

PEDAGOGY

Huseynova N.Z.

Features of the development of higher librarianship education in France 142

ECONOMY

Shabiyeva (Cavanshirova) Z.Ya.

About some effects of carbon emissions (CO₂) on health
in the case of Azerbaijan..... 150

Redaktoru: *Məryəm Qədimova*

Korrektoru: *Solmaz Babaşova*

Kompüter tərtibçisi: *Azadə İmanova*

Çapa imzalanmışdır: 10.11.2024

Formatı: 70x100 1/16. Həcmi 10,5 ç.v. Sayı 100.

Bakı Dövlət Universitetinin Nəşr Evinə çap olunmuşdur.

AZ 1148, Bakı ş., ak. Z.Xəlilov küçəsi, 33.

Tel: (+99412) 538 87 39 / 538 50 16

e-mail: bdumetbee@gmail.com

www.bsu.edu.az